

præsenteret, naar man har en Forfatning dannet paa den lige og almindelige Valgrets Grundlag.

Starcke: Jeg maa maaske have Lov til endnu et Øjeblik at beskæftige Tingets Opmærksomhed med Spørgsmaalet om Forholdstalsvalg, da mine Udtalelser er blevet saa kraftigt imødegaaet af det ærede Medlem fra Frederiksberg (Ellinger) og den højtærede Indenrigsminister. Den højtærede Indenrigsminister behøver ikke at understrege, at der i, hvad jeg sagde, skulde ligge en Haandsrækning til Højre. Jeg er ganske enig med den højtærede Indenrigsminister i, at selv om man i al Almindelighed mener, at Forholdstalsvalgmaaden er retfærdig til Folketinget, er man ikke derfor forpligtet til at gennemføre den, naar den anden, langt større, Uretfærdighed bestaar, at Landstinget sammensættes efter den privilegerede Valgret. Jeg er ganske enig med den højtærede Indenrigsminister i, at der i vor Forfatning, som den nu er, er en saa stor Skævhed, at selv om man mente, at nogle af Skævhederne ved Folketingets Sammensætning kunde afhjælpes ved Forholdstalsvalgmaaden, har man fuldkommen Ret til at gøre det afhængigt af, at ogsaa Uretten fjernes med Hensyn til Landstingets Sammensætning. Men der er Forskel paa det og saa paa at være med til at fremsætte et Forslag, som gaar ud paa at ophæve den privilegerede Valgret til Landstinget og fastholde den nuværende Valgordning til Folketinget, medens man samtidig hæveder, at denne Valgordning i og for sig ikke er retfærdig, men at Forholdstalsvalgmaaden vilde være retfærdigere. Det er disse tre Ting, der ikke kan sammenstemmes. Men muligvis fremkom den højtærede Indenrigsministers Udtalelser i Herthadalen ikke under noget ministerielt Ansvar, men var mere private Udtalelser, som man ikke skal tage saa alvorligt. Hans Kærlighed til Forholdstalsvalgmaaden er maaske mere subjektiv og skal ikke tages saaledes, som Ordene faldt: at han vilde beklage, hvis det ikke skulde lykkes ham at gennemføre Forholdstalsvalgmaaden. Jeg kan ikke se, at der i denne Erklæring ligger mindre, end der vilde have ligget i, at man i Valglovsforslaget havde foreslaaet Forholdstalsvalg paa Betingelse af, at den lige og almindelige Valgret blev gennemført ved Valg til Landstinget. Selvfølgelig, saa længe den privilegerede Valgret opretholdes i Landstinget, er enhver Reform af vort Forfatningsliv i Virkeligheden hemmet,

thi den er den store Grundskade i det alt sammen.

Naar den højtærede Indenrigsminister klagede over, at mine Bygninger var skæve, maa jeg maaske trøste mig med at henvise til Taarnet i Pisa; det var netop Kunsten, at man ikke byggede Taarnet i Pisa højere, end at det kunde blive staaende og gennem sin Form afgive et Vidnesbyrd om, hvad menneskeligt Snille kan frembringe. Derimod forekommer det mig, at den Bygning, den højtærede Indenrigsminister har opført: Afskaffelsen af den privilegerede Valgret, Retfærdighedsfordringen om Forholdstalsvalgmaaden og det Valgretsforslag, som er forelagt, netop er skæv; det er en skæv Konstruktion, og jeg ved ikke, hvorfor det Forslag skulde forelægges, naar den højtærede Indenrigsminister i Mellemtiden netop har gjort det ganske modsatte Standpunkt til sit og har hævdet, at Forholdstalsvalgmaaden er den retfærdigste.

Begyndelsen af, hvad den højtærede Indenrigsminister sagde, forundrede mig noget; men det ligger maaske i, at jeg er uerfaren i dette Tings Forhandlinger — det fik jeg at høre af det ærede Medlem fra Frederiksberg (Ellinger), at jeg ikke vidste, hvordan man forhandlede her i Tinget. Hvis det skulde være berettiget af den højtærede Indenrigsminister at opfatte hvad jeg har sagt som dikteret af nogle taktiske Bagtanker, efter hvilke han forgæves spejdede, og ikke som Udtryk for min Overbevisning, som jeg mener, det er min Pligt at fremføre her, saa forstaar jeg det ikke. Og jeg er ganske overbevist om, at det ikke hører til Tingets Sædvaner at forudsætte den Slags eller under-skyde det, som andre siger, en saadan Opfattelse. Jeg maa ganske bestemt hævede, at den Fortolkning staar for den ærede Indenrigsministers egen Regning, svæver fuldstændigt i Luften og er uden noget som helst Holdpunkt i, hvad Indenrigsministeren for øvrigt vil kunne oplyse.

Den højtærede Indenrigsminister kom ogsaa med nogle Udtalelser om, at mine Konstruktioner ikke bundede i Realiteter, og henviste til Forholdene i Udlandet, hvor man har Forholdstalsvalg. Jeg kan henvise den højtærede Indenrigsminister til, hvad der er sket i Finland. Finland har jo indført Forholdstalsvalgmaaden, ikke i Kraft af en Trang i Landet selv, men fordi de vilde lave en Forfatning, der var, hvad man den Gang kaldte *up to date*, i Overensstemmelse med de mest fremskredne europæiske Anskuelser. Re-